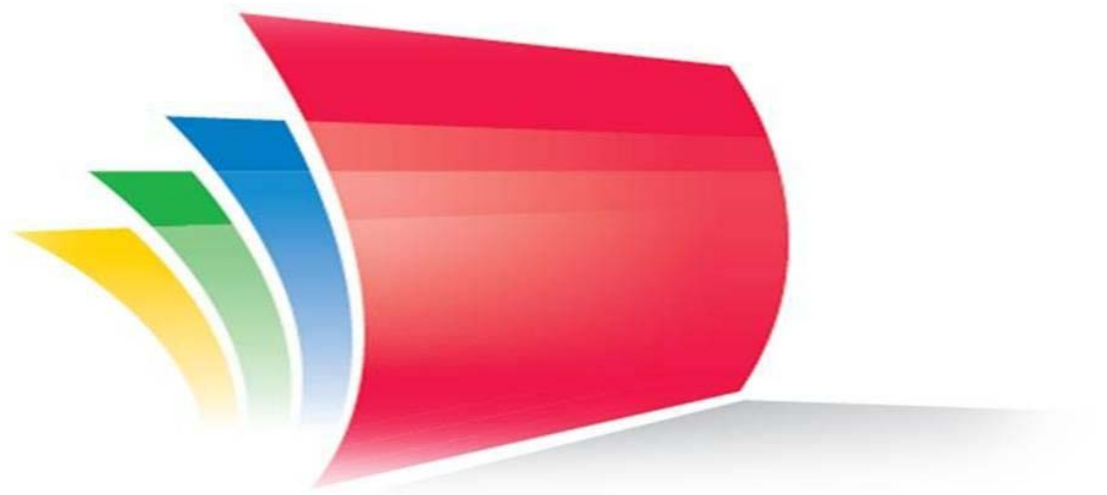

Anti-Pestbeleid

Inhoud

1.	Doel pestbeleid.....	3
1.1	Koersvast en kindgericht	3
1.2	Doel van het pestbeleid.....	3
2.	Achtergrondinformatie	4
2.1	Definitie	4
2.2	Wat is pesten?	4
2.3	Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	4
2.4	Welke rollen zie je bij pesten?.....	4
2.5	Digitaal pesten.....	5
3.	Voorkomen van pesten	6
3.1	Positief pedagogisch klimaat.....	6
3.2	Goede afstemming betrokkenen	6
3.3	Duidelijke en schoolbrede afspraken	7
4.	Aanpak van pestgedrag	8
5.	Pestprotocol	11
Bijlage 1	Adviezen aan ouders	12
Bijlage 2	Signaleren	13
Bijlage 3	Materiaal	14
Bijlage 4	De No Blame-methode.....	16
Bijlage 5	Inventarisatielijst pestgedrag.....	17
Bijlage 6	Tijdschema.....	18
Bijlage 7	Tips 4 Kids.....	19
Bijlage 8	Gedragsregels groep 5-8	20
Bijlage 9	Gedragsregels groep 1-4.....	21

1. Doel pestbeleid

1.1 Koersvast en kindgericht

Met ons christelijk onderwijs willen wij koersvast en kindgericht zijn, dat is onze missie. Met koersvast bedoelen we dat we willen varen op het kompas van Gods Woord, de Bijbel. Wij zijn niet vrijblijvend op deze aarde, maar wij en onze kinderen hebben een taak en opdracht van onze Schepper gekregen. Die opdracht is: God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf.

Met kindgericht doelen we op ons streven om elk kind met zijn of haar gegeven talenten onderwijs te willen aanbieden, als uniek schepsel van God. We willen ervoor zorgen dat elk kind zich veilig en begrepen voelt bij zijn of haar meester of juf en bij de medeleerlingen. Kinderen kunnen zich namelijk pas écht ontwikkelen als er veiligheid en geborgenheid is. Leerlingen moeten zich 'thuis' voelen. Er moet een sfeer zijn van vertrouwen, geborgenheid en veiligheid. Pas als er zo'n klimaat is kunnen de leerlingen de leerlingen optimaal functioneren.

Daarvoor is nodig dat:

- We lesgeven en kinderen begeleiden vanuit Bijbels perspectief en dat we hierbij een houding hebben om God lief te hebben boven alles en de naaste lief te hebben als jezelf.
- De behoefte van het kind staat centraal.
- We staan voor goede afstemming en samenwerking tussen kind, groep, leerkracht en ouders.
- De school en ouders vooral oog hebben voor positieve aspecten.
- We werken vanuit heldere doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren.
- De leerkracht een centrale rol heeft.
- De werkwijze van school systematisch en transparant is. Er zijn duidelijke afspraken.

Binnen zo'n klimaat is geen ruimte voor pesten. Omdat wij pesten zien als een serieus probleem dat ernstige gevolgen heeft voor kinderen, vinden wij het belangrijk hier een duidelijk beleid in te handhaven.

1.2 Doel van het pestbeleid

Met dit document nemen wij als school duidelijk stelling tegen pesten. Wij streven ernaar dat er geen enkele leerling gepest wordt. We laten in dit beleid zien op welke manier dat in de praktijk vorm krijgt. Naast achtergrondinformatie over pesten, wordt beschreven wat we doen aan preventie en hoe er wordt gehandeld wanneer pestgedrag zich voordoet. Met dit beleid hopen wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkómen, signaleren en bestrijden van pestgedrag. Dit protocol wordt gezamenlijk onderschreven door de directie, personeel en de OR. De inhoud van het protocol wordt structureel onder de aandacht gebracht. Het is een openbaar document op de website van de school.

2. Achtergrondinformatie

2.1 Definitie

Als school hanteren we de volgende definitie van pesten.¹

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via MSN) of pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen.

2.2 Wat is pesten?

Wat is pesten? En wat is het verschil tussen plagen en pesten? ²

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

2.3 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen kunnen de kinderen elkaar aan. Zijn gelijk aan elkaar. Er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

2.4 Welke rollen zie je bij pesten?

Bij pesten wordt vaak gedacht dat er twee partijen zijn een pester en degene die gepest wordt. Maar als er gepest wordt, heeft iedereen in de klas ermee te maken. Alle leerlingen in de klas hebben in hun rol invloed op het pesten. Ook ouders en leerkrachten hebben invloed op het pesten.

Hieronder benoemen we de meest voorkomende rollen:

- De Pester Is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. Denkt door te pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt.
- De Gepeste Voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden.
- De Meepester Doet mee met pesten, denkt dat hij/zij er dan bij hoort. Is bang om zelf gepest te worden.
- De Helper Neemt het op voor de gepeste. Vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. Helpt graag en is daarom vaak populair.

- De Stiekemerder Vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet mee. Is bang om zelf gepest te worden. Roept anderen erbij om het pesten te steunen.
- De Buitenstaander Denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen. Zolang hij/zij er zelf maar geen last van heeft.
- De Stille Bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen, is bang zelf gepest te worden.
- Ouders Heeft in de opvoeding invloed op het pesten. Ouders stellen als het pesten zich voordoet op school de leerkracht op de hoogte van het pesten en lossen het pestprobleem via school op.
- De leerkracht Heeft in het lesgeven en omgang met leerlingen invloed op het pesten. Leerkracht werkt zoveel mogelijk preventief.

2.5 Digitaal pesten

Met de komst van sociale media heeft pesten er een nieuwe variant bij gekregen: digitaal pesten, ook wel cyberpesten genoemd. Kenmerkend voor deze nieuwe vorm van pesten is dat het vrijwel onzichtbaar blijft voor volwassenen. Cyberpesten gebeurt vaak buiten de school. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. En het pesten heeft effect op het schoolklimaat. Hoewel cyberpesten vooral voorkomt onder jongeren op de middelbare school, blijkt dat ook leerlingen uit de bovenbouwgroepen van de basisschool te maken krijgen met deze vorm van pesten. Daarom richten we ons op groep zeven en acht.

3. Voorkomen van pesten

3.1 Positief pedagogisch klimaat

We hechten als Calvijnschool veel waarde aan een positief pedagogisch klimaat. De rol van de leerkracht als identificatiefiguur is hierbij van groot belang. De leerkracht heeft een centrale plaats in de begeleiding van de leerlingen. Dit houdt in dat er een goede onderlinge relatie vereist is. De leerkracht zet zich in om een positieve sfeer in de groep te bevorderen, door het stimuleren van positief gedrag en het begrenzen en ombuigen van negatief gedrag. Leerkrachten geven les en begeleiden kinderen vanuit Bijbels perspectief en hebben hierbij een houding om God lief te hebben boven alles en de naaste lief te hebben als jezelf.

Naast de pedagogische houding van de leerkracht worden ook de volgende instrumenten ingezet om een positief pedagogisch klimaat te bevorderen en te bestendigen.

- Regelmatig bespreken van gedragsregels
- Afnemen van sociogram
- Pedagogisch leerling volgsysteem Zien
- Gedraglijst voor in de pauze
- Kindgesprekken 1 a 2 keer in het jaar
- Schoolbreed bespreken van gedragsregels
- Indien nodig wordt er Sova training op school aangeboden voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben uit groep zeven en acht.
- Indien nodig kunnen kinderen opgegeven worden voor sociaal emotionele Remedial Teaching.
- Indien nodig kan er door school advies worden gevraagd in een consultatie met de orthopedagoog van Driestar Educatief.
- Indien nodig pauze bespreken.
- Weerbaarheidslessen, gebaseerd op de methode 'Wonderlijk gemaakt'?
- Doos vol gevoelens
- In groep zeven worden de tips 4 kids besproken. Zie bijlage
- In groep acht worden er lessen over veilig omgaan met internet gegeven.

3.2 Goede afstemming betrokkenen

Scholen zijn het meest effectief wanneer er door leerkrachten, leerlingen en ouders coöperatief wordt samengewerkt. (O'Sullivan & Russel, 2006) Op deze wijze kunnen veel problemen worden voorkomen en vroegtijdig worden opgelost.

- Ouders zijn voor ons een belangrijke bron in het signaleren van pestgedrag. Het is belangrijk dat ouders een open sfeer ervaren om vragen of zorgen te bespreken met de leerkracht en de intern begeleider. We zullen in de nieuwsbrief en tijdens contactavonden ouders vragen om zorgen rond pesten te melden bij de leerkracht of bij de pestcoördinator mevr. Snellen.
- Een pestbeleid is het meest effectief als het team, ouders en leerlingen achter het pestbeleid staan. Daarom is het nodig dat het beleid regelmatig onder de aandacht gebracht wordt.

- Zowel kinderen als volwassenen kunnen signalen bij de leerkracht melden. Elk signaal zal serieus genomen worden.
- Ouders en school dienen betrokken te zijn en elkaar te ondersteunen.
- De leerkracht zal regelmatig pesten bespreken in de klas en benoemen dat leerlingen het moeten zeggen dat ze gepest worden of als ze zien dat anderen gepest worden.

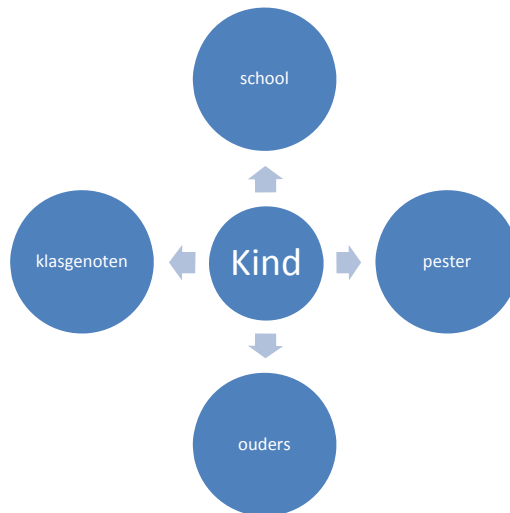
3.3 Duidelijke en schoolbrede afspraken

Om pesten te voorkomen is het goed om duidelijke afspraken te maken. Het doel van deze afspraken is om pesten te voorkomen en adequaat te reageren als er een pestprobleem zich voordoet. Schoolbreed hanteren van deze afspraken en regelmatig onder de aandacht brengen bij ouders en personeel blijken in de praktijk het beste pesten te voorkomen.

- Onze gedragsregels (zie bijlage 6) zijn gericht op het onderhouden rust, veiligheid, beleefdheid en een goed pedagogisch klimaat binnen de school. Zo is er eenheid binnen de school met betrekking tot de geldende regels, de interpretatie en de handhaving ervan.
- Tijdens de eerste schoolweek worden deze regels nadrukkelijk aan de orde gesteld door de groepsleerkracht. De naleving hiervan komt ook na de eerste schoolweek regelmatig ter sprake. Leerkracht is zich ervan bewust dat in de eerste weken de basis gelegd wordt voor een goede groepsfeer.
- Aan het begin (september) en halverwege (februari) het schooljaar worden er lessen behandeld die te maken hebben met pesten. Deze lessen worden schoolbreed gegeven en worden vermeld in de nieuwsbrief.
- Tijdens de ouderbezoeken of contactavonden wordt met regelmaat gevraagd of de ouders signalen hebben gekregen dat hun kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of op school gepest worden. Ouders worden opgeroepen signalen te melden als hun kind gepest wordt.
- In oktober wordt in elke groep een vriendschapssociogram afgenomen. De intern begeleider ontvangt van alle groepen de sociogrammen. De uitkomsten van deze sociogrammen worden in een bouwvergadering aan de orde gesteld. Groep één en twee doen hier niet aan mee.
- De school werkt door het geven van sociale vaardigheidslessen aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden van de leerlingen. In deze leergang wordt ruimschoots aandacht gegeven aan sociaal-emotionele begrippen, sociale vaardigheden en sociale attitudes. Elke groepsleerkracht houdt zelf een administratie bij welke lessen van deze leergang aan de orde zijn geweest.
- Het pestprotocol en de afspraken komen in de eerste teamvergadering van het cursusjaar ter sprake. Bekeken wordt of het goed functioneert, en of er aanvullingen moeten komen.

4. Aanpak van pestgedrag

In de aanpak van pestgedrag volgen wij de visie van Pestweb (www.pestweb.nl). We gebruiken daarom het Vijfsporenbeleid. Dit houdt in dat de aanpak gericht is op de verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten. De invulling van dit beleid hebben we aangepast op onze eigen schoolsituatie in hoofdstuk 5.

Kind

Wij bieden steun aan het kind door:

- Naar het kind te luisteren en zijn probleem serieus te nemen.
- Met het kind te overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind te werken aan oplossingen.
- Zo nodig te zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om de weerbaarheid te vergroten.
- Te zorgen voor gespreksmomenten om het kind te volgen in de situatie en zijn persoonlijke ontwikkeling.

Pester

Wij bieden begeleiding aan het kind dat zelf pest door:

- o Met het kind te bespreken dat pestgedrag absoluut niet wordt getolereerd en in strijd is met het leven naar Gods Woord.
- o Met het kind te bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- o Te zorgen dat het kind zich veilig voelt door uit te leggen wat de leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- o Grenzen te stellen en consequenties daaraan te verbinden.
- o Het kind te helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

- Het kind te helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zo nodig te zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om zijn sociale vaardigheden te vergroten.
- Te zorgen voor gespreksmomenten om het kind te volgen in de situatie en zijn persoonlijke ontwikkeling.

Ouders

Wij bieden steun aan ouders van het gepeste en van het pestende kind door:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus te nemen.
- Ouders op de hoogte te houden van pestsituaties.
- Informatie en advies te geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aan te pakken.
- Zo nodig ouders door te verwijzen naar deskundige ondersteuning.

Klasgenoten

Wij betrekken de klasgenoten en eventuele andere kinderen bij de oplossingen van het pestprobleem door:

- Regelmatig aandacht te besteden in de klas aan pesten en de sociale omgang met elkaar.
- Met de kinderen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.
- Te zorgen voor gespreksmomenten om de groep te volgen in de situatie en hun groepsontwikkeling.

School

De school draagt de algemene verantwoordelijkheid voor de aanpak van pestgedrag door een duidelijke omschrijving van taken en verantwoordelijkheden en de uitvoering daarvan. We maken onderscheid tussen de taken en verantwoordelijkheden van de leerkracht, de intern begeleider en de directie.

De locatieleider:

- Het faciliteren van tijd en middelen die nodig zijn om een goed pedagogisch klimaat te waarborgen.
- Te zorgen dat er voldoende toezicht is op de leerlingen in en rond de school.
- Het jaarlijks faciliteren van een interne sociale vaardigheidstraining.
- Op de eerste teamvergadering van het schooljaar het Pestprotocol en de inventarisatielijst pestgedrag onder de aandacht te brengen van het team.

- Het pestprotocol op te nemen in de cyclus handboek kwaliteitszorg en de leerstofjaar agenda.
- In de schoolgids te verwijzen naar het Pestprotocol.
- Het Pestprotocol op de website te plaatsen ter inzage voor ouders.

De intern begeleider:

- Mee te denken bij adviesvragen rond het pedagogisch klimaat, pestgedrag en het welbevinden van leerlingen.
- Noteren van lessen over pesten in de nieuwsbrief.
- In leerling-besprekingen alert te zijn op signalen van pestgedrag.
- Het volgen en bespreken van het Pedagogisch Leerling Volg Systeem Zien.
- Het aanreiken van actuele informatie over literatuur, vakbladen en lesmateriaal.
- Het bieden van een interne SoVa training.
- Zo nodig advies of hulp vragen bij externe deskundigen met betrekking tot gedrag van kinderen.
- De inventarisatielijst pestgedrag tijdens de leerling-besprekingen aan de orde stellen.
- Vraagt indien nodig bij het ondersteuningsteam om advies.

De leerkracht:

- Het bieden van een goed pedagogisch klimaat.
- De leerkracht dient positief wenselijk gedrag te stimuleren. Dit begint met voorbeeldgedrag; een persoon die medeleven en respect toont, kan ervoor zorgen dat het positieve gedrag wordt overgenomen door anderen.
- Leerkracht is op de hoogte van veelvoorkomende signalen van pesten.
- Bij de kind gesprekken te vragen naar pesten.
- Tijdig aan het team te melden van de peestsituatie zodat er tijdens de pauzes (door de pleinwacht) extra op de betreffende leerling gelet wordt.
- Incidenten die op het plein gebeuren noteren op de gedragslijst. Deze wordt door de locatieleider elke week bekeken.
- Pestgedrag noteren op inventarisatielijst pestgedrag.
- Noteren van notitie in parnassys.
- Het bespreken van het Pestprotocol in de klas wat betreft de informatie die voor de leerlingen van belang is in de maand september. Voornamelijk het verschil tussen pesten en plagen.
- Alert zijn op signalen van pestgedrag binnen de groep en op het plein.
- Leerlingen aan te spreken op hun gedrag en positief gedrag te stimuleren
- Inwinnen van advies van de intern begeleider over gedrag van leerlingen.
- Contact met ouders te onderhouden over het welbevinden van de leerlingen.
- Het aanbieden van Sociale vaardigheidstraining voor leerlingen uit groep zeven en acht.
- Het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen via het Pedagogisch Leerling Volg Systeem ZIEN.
- Leerkracht is op de hoogte van het pestbeleid.

5. Pestprotocol

Als er signalen zijn dat een leerling gepest wordt, maakt de leerkracht, in overleg met de IB'er, de keuze of het pestprotocol ingezet wordt. Als dit het geval is dan....

- 1 Volgt er een gesprek met de gepeste leerling.
- 2 Wordt de klacht teambreed gedeeld, zodat het hele team alert is.
- 3 Volgt er een gesprek met de ouders van de gepeste leerling.
- 4 Wordt er een keus gemaakt of de No blame methode wordt ingezet of er wordt verder gegaan naar punt vijf.
- 5 Volgt er een gesprek met de pester en eventuele meelopers.
- 6 Volgt er een gesprek met de ouders van pester(s).
- 7 Wordt wanneer daar aanleiding toe is de klas ingelicht.
- 8 Worden wanneer daar aanleiding toe is de ouders van andere leerlingen uit de klas geïnformeerd.
- 9 Krijgt de pester indien nodig een leerzame en niet vernederende straf. Onze zorg gaat ook uit naar de pester.
- 10 In de weken daarna volgen gesprekken met het slachtoffer, de pester en met hun ouders. Als het pesten over (b)lijkt te zijn, worden contactmomenten afgebouwd.
- 11 De gepeste leerling wordt in de gaten gehouden – of hij/zij zich weer in de groep beweegt of toch nog buiten de groep valt, zonder dat de leerling gepest wordt. Als de leerling buitengesloten wordt ondernemen we activiteiten waardoor hij weer in de groep wordt opgenomen. Deze zorg gaat ook uit naar de pester.
- 12 Houdt leerkracht dossier bij.
- 13 Wordt er wanneer er sprake is van groep overstijgend pestgedrag, betrokkenheid van andere collega's, de intern begeleider of de directie, het pestgedrag vermeld in de "Inventarisatielijst pestgedrag" op de docentenschijf.
- 14 In specifieke gevallen kan er onderbouwd worden afgeweken van dit protocol.

Bijlage 1 Adviezen aan ouders

Alle ouders

- Stimuleer uw kind op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag van uw kind.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Anti-Pestcoördinator is M.Snellen IB Calvijnschool
- Vertrouwenspersoon Dhr. A. Heystek en Dhr. T. Vogelaar. Zie schoolgids

Ouders van de gepeste leerling

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Neem uw kind serieus en sta achter hem/haar.
- Bespreek het probleem met de groepsleerkracht en indien nodig met de IB-er.
- Benoem concrete pestincidenten, zodat de school precies weet wat het probleem is.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pester

- Neem het probleem serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat zijn/haar gedrag met anderen doet.
- Besteed (extra) aandacht aan uw kind, zodat u weet waar hij/zij mee bezig is.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Stimuleer uw kind om op sport te gaan.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de (straf)maatregel van de school staat.

Extra informatie

- Hasselaar en de Muynck, (1999) *Ik wil er ook bij horen*. Houten: Den Hertog
- Krowatschek, D., & Krowatschek, G. (2008) *Pesten op school*. Katwijk: Panta Rhei
- Zeger Wijnands; *als je wordt buitengesloten*

Sites: www.pestweb.nl

www.aps.nl

www.pestten.net

www.nji.nl 11

Bijlage 2 Signaleren

Signaleren van pesten

Hieronder staan enkele signalen van pesten. Het is niet realistisch dat alle signalen in elke situatie aanwezig zijn. Aan de andere kant is één enkel signaal geen reden om direct in de richting van pestgedrag te denken. Het is altijd belangrijk om signalen te bespreken met ouders en de leerkracht. In de meeste gevallen gaat het om een combinatie van elementen waaruit het pestgedrag bestaat.

Het kind....

- Is angstig en onzeker.
- Ziet er bang, neerslachtig of huilerig uit.
- Is mikpunt van spot en geintjes in de groep.
- Heeft een bijnaam.
- Wordt beledigt via briefjes, roddels of scheldwoorden.
- Probeert in de nabijheid van volwassenen te blijven.
- Heeft geen zin om naar school te gaan.
- Wordt vaak als laatste gekozen, geïsoleerd, genegeerd of buiten gesloten.
- Lijkt geen vrienden te hebben, is vaak alleen.
- Behaalt minder goede schoolresultaten dan op grond van zijn/haar niveau mag worden verwacht.
- Heeft blauwe plekken, verwondingen.
- Vertoont teruggetrokken gedrag.
- Vertoont agressief gedrag.
- Vertoont onhandig gedrag (dit is vaak het gevolg van pesten).
- Heeft spullen die om onverklaarbare reden 'kapot' of 'verdwenen' zijn.
- Vertoont clownesk gedrag.
- Probeert vriendschap te 'kopen' met diensten of giften aan anderen.
- Fungeert al het 'zwarte schaap' in de groep.
- Wordt ook buiten school opgewacht, achtervolgd, bedreigd of (lichamelijk) gekwetst.
- Ontvangt negatieve opmerkingen via mobiele telefoon of internet.

Bijlage 3 Materiaal

Voetnoten

- 1 Informatie verkregen van www.pestweb.nl
- 1 Definitie van het gedefinieerd door het Nederlands Jeugd instituut.

Aanvullend onderzoek

- Sociogram van de groep; www.sociogram.nl
- Veiligheidsthermometer groep 2 t/m 4
- Veiligheidsthermometer groep 5 t/m8

Lesmateriaal

Soemo kaarten

Lesmateriaal GGD

Kids in actie tegen online pesten (lespakket van Pestweb)

Boeken

Alles over pesten	Jan Ruigrok
Als je wordt buitengesloten	Zeger Wijnands
Grip op de groep	Rene van Engelen
Pesten op school	Bob van der Meer

Prentenboeken

Lieve woordjes	Carl Norac
De mooiste vis van de zee, deel 1,2,3	Pflister
Eentje Geentje	Everlien van Dort
Wil je mijn vriendje zijn	Eric Carle
Het eenzame zeehondje	Linda Cornwel
Blijf mijn vriend kleine beer	Ulises Wensell
Tobber	Dematons
Het lieveheersbeestje dat niet lief deed.	Eric Carle

Orthotheek:

- Kikker be cool
- Kwartet sociale vaardigheden –de coole kikker
- Spring kikker spring
- Brugklasspel
- Babbelspel (2x)
- Babbelspel- junior
- Kwartet omgaan met conflicten
- Antipestspel (2x)
- Een doos vol gevoelens
- Een huis vol gevoelens en axen
- Emotiongame
- Kinderkwaliteitenspel
- Leer samen met Tim en Flapoor
- Eigenwijsjes
- Spiegel jezelf (zelfvertrouwen)
- Mind your manner

Suggesties

In het PLVS Zien worden veel handelingssuggesties geboden voor zorgbehoeften op de volgende sociaal emotioneel gebieden;

- Sociaal initiatie
- Sociale flexibiliteit
- Sociale autonomie
- Impulsbeheersing
- Inlevingsvermogen

Internet

- Pestweg: Lespakketten en methodes
- Pestweg: Andere lesideeën
- Pestweb: Lesbrief basisonderwijs 'Omstanders bij pesten'.
- Kenmerk: 'Horen, zien en niet meer zwijgen'
- Grip op de groep: tips en lesideeën voor bewegingsonderwijs.
- <http://www.pestweb.nl/aps/pestweb/d/map3/>
- <http://leraar.veilig.kennisnet.nl/>
- <http://www.planet.nl/planet/show/id=1222161/contentid=519635/sc=36dc2f>

Online pesten

- Veilig internetten; kant en klaar lespakket
- Kinderconsument
- Mijnkindonline
- Hyves
- I-respect; ook veel ouderinformatie

Bijlage 4 De No Blame-methode

De No-Blame-aanpak is een manier om effectief en oplossingsgericht tegen pesten op te treden. Uitgangspunt is dat het belangrijker is het probleem samen op te lossen dan de pester te straffen. De methode gaat uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Kenmerkend is dat een beroep wordt gedaan op de kracht van de groep. Kinderen worden samen verantwoordelijk gemaakt voor de groepssfeer en het welbevinden van hun klasgenootjes. Begeleidershouding en communicatie zijn belangrijk voor het effectief laten zijn van de aanpak.

De zeven stappen van de No-Blame-aanpak:

Stap 1: Gesprek met het slachtoffer

De begeleider start met een gesprek met het slachtoffer. Hij moedigt de persoon in kwestie hierbij aan om te vertellen hoe hij zich voelt. Het doel is niet zozeer om bewijsmateriaal te verzamelen, wel de beleving en de gevoelens van het slachtoffer te ontdekken. De No Blame-aanpak wordt aan hem uitgelegd en de begeleider gaat na of die begrepen is. Het slachtoffer mag weten wie er in het groepje zullen zitten. De begeleider stelt zich beschikbaar voor het slachtoffer zolang de procedure loopt.

Stap 2: Bijeenkomst met de betrokken leerlingen

Er wordt een steungroep samengesteld van 6 tot 8 leerlingen. Pesters, meelopers zowel als leerlingen met een positieve groepsinvloed. De begeleider roept deze personen samen. Het slachtoffer is hier niet bij.

Stap 3: Het probleem uitleggen

De situatie wordt voorgelegd aan de leerlingen: “**IK** heb een probleem!” De begeleider vertelt het verhaal van het slachtoffer. Hierbij benadrukt hij de pijn van het slachtoffer. De begeleider praat op geen enkel moment over de details van de gebeurtenissen (feiten) en beschuldigt niemand.

Stap 4: De verantwoordelijkheid delen

De begeleider legt aan de steungroep uit dat je in een groep een zekere mate van verantwoordelijkheid draagt voor hoe een ander zich voelt. Je levert daar altijd een bijdrage aan, ook als je stil, rustig of zelfs verlegen bent en je je nooit ergens mee bemoeit; invloed heb je altijd!

Stap 5: Vragen naar de ideeën van de groep

De groep is meestal getroffen door het verhaal. De begeleider vraagt iedere deelnemer een voorstel te doen dat ertoe kan leiden dat de leerling om wie het gaat zich wat gelukkiger gaat voelen. Dit kunnen tips zijn voor het slachtoffer. De begeleider geeft complimenten voor elke suggestie en vraagt of hij ze mag overbrengen aan het slachtoffer.

Stap 6: Aan de groep overlaten

De begeleider geeft de leerlingen (en zichzelf!) verantwoordelijkheid, rust en invloed. Hij spreekt af dat hij later terugkomt op het probleem. Hij bedankt iedereen voor het meedenken en meehelpen en laat de dingen verder gebeuren zoals ze gebeuren.

Stap 7: Evaluatie

De begeleider vraagt alle leerlingen, inclusief degene die gepest is, na een of twee weken wat er verbeterd is. Hij doet hiervan verslag aan de ouders van de gepeste leerling en andere betrokken ouders. In de hierop volgende periode vraagt de begeleider nog regelmatig na hoe het gaat. In de praktijk is gebleken dat het pesten meestal in korte tijd is gestopt.

Bijlage 6 Tijdschema

Augustus

- Directie brengt op de eerste teamvergadering pestprotocol en inventarisatielijst pestgedrag onder de aandacht.
- Leerkracht (Lk) bespreekt in de eerste schoolweek gedragsregels. Zie schoolgids.
- Intern begeleider meldt in de nieuwsbrief over pestprotocol en de les die in september gegeven wordt.

September

- Leerkracht geeft Sociale vaardigheidsles (SOVA) over pesten in groep 1-8 Hierbij komt verschil tussen plagen en pesten aan de orde. Deze SOVA les wordt door Intern begeleider (IB) aangeleverd.
- IB stelt inventarisatielijst pestgedrag aan de orde op de bouwvergadering
- Lk bespreekt in de klas de aanwezigheid van een pestbeleid.

Oktober

- Lk neemt sociogram af.

November

- Lk neemt PLVS Zien af
- Lk vraagt op contactavonden naar eventueel pesten.

December

- IB vermeld in de nieuwsbrief dat pestprotocol op de site staat.

Januari

- Leerkracht vult uitvallers van Zien nogmaals in.
- IB stelt inventarisatielijst pestgedrag aan de orde op de bouwvergadering.

Februari

- Lk geeft SOVA les over pesten in groep 1-8 SOVA les wordt door IB aangeleverd.

April

- IB stelt inventarisatielijst pestgedrag aan de orde op de bouwvergadering.

Maart

- Lk vraag op ouderavond naar eventueel pesten.

Juni

- IB zorgt voor inventarisatie over werking van pestprotocol en past eventuele veranderingen aan.

TIPS 4 KIDS

Vervelende e-mail?

Negeren

Verplaatsen naar ongewenste e-mail

Blokkeren

Gewoon deleten

Deel het met je ouders of leerkracht

Stomme chat?

Niet antwoorden

Blokkeren

Uitloggen

Vertel het je ouders of leerkracht

Afspraakje?

Eerst een foto

Spreek af op een bekende plaats

Ga nooit alleen

Ga op je gevoel af!

Wacht af

Niet leuk? Ga weg

Vertel het je ouders

Weblog of profiel

Nooit privé-gegevens erin!

Vind je het een enge spel?

Doe het weg

Wegklikken

Ga iets anders doen

Bijlage 8 Gedragsregels groep 5-8

God lief hebben boven alles,
en je naaste als jezelf.

Nette gangen, jas ophangen.	Fietsenhok, tuin en magazijn, daar hoef je niet te zijn.	Wij gaan goed om met de spullen van school en van elkaar.
Buitensluiten, uitlachen en roddelen, vinden wij niet goed.	Wij gebruiken geen scheldwoorden en noemen elkaar bij de voornaam.	Slaan, trekken, duwen doen wij niet aan en met stop hou je op!
Open pas je mond, als je weet wat eruit komt.	Wees beleefd en heb respect.	Ben je buiten, blijf je buiten.
Wij zeggen het de leerkracht als ik of iemand wordt gepest.	Wij luisteren goed naar elkaar..	Wij ontvangen nieuwe kinderen goed.
Blijf niet op het schoolplein staan, om half vier moet je naar huis gaan.	Wil je naar binnen gaan, vraag bij de pleinwacht toestemming aan.	Pijn is voor niemand fijn.
Wij praten ruzie uit, waarna we elkaar vergeven.	Wij accepteren elkaar zoals we zijn en verschillen horen daarbij.	Met onze woorden en gebaren zijn we aardig voor elkaar.

Bijlage 9 Gedragsregels groep 1-4

Zó gaan wij met elkaar om:

De Heere Jezus heeft gezegd dat we God moeten liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf. We willen ons hierdoor laten leiden, zodat onze school een veilige omgeving is voor iedereen.

We zorgen goed voor ELKAAR

1. We stoppen direct als iemand zegt: 'stop, houd op!'
2. Als we spelen mag iedereen meedoen, we sluiten niemand buiten.
3. We zijn vriendelijk voor elkaar, dus lachen elkaar niet uit en doen elkaar geen pijn.
4. We schelden elkaar niet uit en zeggen geen onaardige dingen over elkaar.
5. We helpen elkaar als dat nodig is.

We zijn BELEEFD tegen volwassenen

1. We zeggen 'u' tegen alle jufs en meesters, maar ook tegen andere volwassenen
2. We spreken de juf of meester niet tegen en zeggen dus geen 'ja maar'.
3. We luisteren niet alleen naar onze eigen juf of meester, maar doen ook wat andere volwassenen van ons vragen.

We zorgen voor NETHEID op het plein

1. Als de bel gaat, komen we gelijk naar binnen.
2. We gaan alleen naar binnen met toestemming van de juf of meester.
3. We gooien ons afval in de prullenbak.
4. We blijven op het plein en komen niet achter de schotten.

We zorgen voor RUST in de school

1. We lopen in de gang en rennen niet.
2. We fluisteren in de gang.
3. We hangen onze jas en tas netjes op.
4. Rommel op de grond ruimen we op.

We zorgen ervoor dat er NIET GEPEST wordt

1. Als we gepest worden, praten we er thuis en op school over.
2. We kiezen geen partij voor de pester.
3. We vertellen het altijd tegen de juf of meester als we zien dat er iemand gepest wordt.
4. We helpen het kind dat gepest wordt.

